

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 13 april 1937 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till viss undersökning rörande den statsunderstödda torrlägningsverksamheten.

(1:a avd.)

I en den 5 mars 1937 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 238, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till undersökning rörande den statsunderstödda torrlägningsverksamheten må från statens avdikningsanslag av Kungl. Maj:t anvisas erforderliga belopp.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet.

1936 års utredning angående beredskapsarbeten har i skrivelse den 1 december 1936 hos Kungl. Maj:t hemställt om åtgärders vidtagande för att viss undersökning måtte komma till stånd beträffande den statsunderstödda torrlägningsverksamheten för jordbruksändamål. Utredningen har föreslagit, att en undersökning rörande de med statsbidrag utförda torrlägningsföretagen komme till stånd i syfte att konstatera, i vilken omfattning kompletteringsarbeten krävdes för vinnande av erforderlig dräneringseffekt. Enligt utredningens uppfattning borde detta ske genom särskilt tillkallade sakkunniga, vilka torde kunna medhinna uppdraget på en tid av ett år. Sedan de sakkunniga genom besiktningaresor m. m. skaffat sig ingående kännedom om ifrågasatt torrlägningsverksamhet och därvid bland annat konstaterat den omfattning, vari företagen kunde vara i behov av komplettering, borde det jämväl ankomma på de sakkunniga att, om kompletteringsbehovet därtill gäve anledning, utarbeta förslag till bestämmelser för statens medverkan vid företagens fullbordande. Det syntes utredningen, som om ett belopp av cirka 30,000 kronor, skulle erfordras för ändamålet, vilket lämpligen torde kunna utgå av statens avdikningsanslag.

Lantbruksstyrelsen har i infordrat yttrande anfört bland annat följande.

Beträffande sättet för utförandet av den nu ifrågasatta undersökningen samt den tid och de kostnader, som därför skulle krävas, ville lantbruksstyrelsen icke hålla för otroligt, att önskemålet om undersökningens slutförande »inom en tidrymd av något år» borde kunna uppfyllas, för den händelse de till sakkunnigdelegationen anslutna personerna — såsom jämväl i framställningen förutsattes — i huvudsak helt ägnade sig åt denna uppgift

Däremot torde enligt styrelsens uppfattning kostnaderna näppeligen kunna begränsas till i framställningen angivet belopp, omkring 30,000 kronor, särskilt för det fall att, såsom syntes vara avsikten, häri skulle inräknas jämväl resekostnader.

Emellertid ansåge lantbruksstyrelsen det kunna starkt ifrågasättas, huruvida det för åstadkommande av den åstundade inventeringen överhuvud taget vore erforderligt att tillsätta en särskild sakkunnigdelegation. Enligt lantbruksstyrelsens uppfattning torde nämligen den önskade inventeringen kunna på väsentligt kortare tid och för relativt obetydlig kostnad verkställas av lantbruksstyrelsen med anlåtande av dels i kulturtekniska byråns arkiv förvarade handlingar och ritningar rörande torrlägningsföretag, till vilka statsunderstöd utgått, dels ock, för de fall då sagda material icke vore tillfyllest, den kännedom om de olika företagen, varöver styrelsens för ifrågasvarande verksamhet i orterna anställda personal förfogade. En inventering på denna väg torde icke behöva taga i anspråk längre tid än ett halvt år, och kostnaderna för anställande av för ändamålet erforderliga extra arbetskrafter hos lantbruksstyrelsen borde kunna begränsas till allenast omkring 5,000 kronor.

För den händelse den i framställningen ifrågasatta undersökningen ansåges böra komma till stånd, ville lantbruksstyrelsen för sin del förorda sist angivna väg för dess genomförande.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Starka skäl synas tala för, att den av 1936 års utredning angående beredskapsarbeten föreslagna undersökningen kommer till stånd. Det torde inom landet finnas ett stort antal torrlägningsföretag, som icke fylla avsett ändamål, trots betydande uppoffringar av allmänna och enskilda medel. I många fall ha dessa företag redan dragit så stora kostnader, att intressenterna icke äro i stånd att fullfölja desamma, ehuru ytterligare arbeten skulle behövas för att vinna erforderlig dräneringseffekt. Jag delar utredningens uppfattning, att det bör vara ett allmänt intresse, att de företag, för vilkas utförande uppoffringar gjorts såväl av staten som enskilda, verkligen bliva till avsett gagn. En undersökning torde därför böra igångsättas rörande dylika företag för att konstatera, i vilken omfattning kompletteringsarbeten kunna vara behövliga och under vilka villkor statligt understöd bör utgå för arbeten av detta slag, särskilt med hänsyn till möjligheterna att under tid med omfattande arbetslöshet bereda ökad sysselsättning i produktiv verksamhet.

Vad beträffar sättet för undersökningens utförande är jag icke nu beredd att taga slutgiltig ställning till denna fråga. Det av lantbruksstyrelsen framlagda förslaget torde böra följas så långt det visar sig tillräckligt, men dessutom synes det av 1936 års utredning angående beredskapsarbeten framförda förslaget angående besiktningar å marken m. m. böra vinna tillämpning i den utsträckning, som visar sig erforderlig för att uppnå ett snabbt resultat. Självfallet bör i både det ena och det andra fallet ett förfaringsätt komma till användning, som befinner ägnat att med minsta möjliga kostnad inom avsedd tid föra fram till klarläggande resultat.

Jag tillstyrker, att kostnaderna för berörda undersökning få bestridas ur statens avdikningsanslag. Därest riksdagen uttalar sin anslutning till för-

slaget, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter om undersökningens anordnande.»

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att starka skäl tala för, att den av 1936 års utredning angående beredskapsarbeten föreslagna undersökningen kommer till stånd. På grund härav tillstyrker utskottet, att undersökning igångsättes rörande de statsunderstödda torrläggningföretagen för att konstatera, i vilken omfattning kompletteringsarbeten kunna vara behöfliga och under vilka villkor statligt understöd bör utgå för arbeten av detta slag, särskilt med hänsyn till möjligheterna att under tid av omfattande arbetslöshet bereda ökad sysselsättning i produktiv verksamhet.

Utskottet.

I fråga om sättet för undersökningens utförande har utredningen föreslagit, att densamma borde ske genom en särskilt tillsatt sakkunnigdelegation, under det att lantbruksstyrelsen ansett, att undersökningen kunde äga rum inom styrelsen. Det sistnämnda förslaget torde kunna genomföras med minsta kostnad för statsverket. Då det allmänna emellertid å förevarande område haft utgifter till betydande belopp, synes det angeläget, att nu föreslagna undersökning genomföres på mest effektiva sätt, och torde kostnaden för en sådan undersökning ej få vara avgörande för valet av undersökningsmetod. Självfallet bör — såsom departementschefen jämväl framhållit — lantbruksstyrelsens förslag följas så långt det visar sig tillräckligt. Emellertid vill utskottet understryka, att för vinnande av tillförlitlig kännedom om vilka företag, som härvidlag främst böra bli föremål för kompletteringsarbeten — även med hänsyn till intressenternas mer eller mindre berättigade behov av ytterligare statligt stöd — det torde bli nödvändigt med besök å respektive orter. Detta synes kunna ske på mest tillfredsställande sätt efter de riktlinjer för undersökningens utförande, utredningen föreslagit.

Kungl. Maj:ts förslag, att kostnaderna för undersökningen få bestridas ur statens avdikningsanslag, har icke föranlett någon utskottets erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 13 april 1937.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.